

Het Griensvenneke

HKV

Vincentius Vereniging Den Dungen 145 jaar

Tijdschrift van de Heemkundevereniging 'op Die Dungen'

Het Griensvenneke

Tijdschrift van de Heemkundevereniging "Op die Dunghen"

Drieëntwintigste jaargang, nr 4
november 1998
ISSN 0925-8905

Voor de wat oudere generatie is "De Vincentius" nog steeds een begrip. Er werd voor gecollecteerd, er werden aardappelen voor ingezameld, er werd over gesproken ... er werd hulp verleend! Het langst bleef de "koehaarspinnerij" op het Grinsel in herinnering, maar toen die in 1978 ook uit het straatbeeld verdween leek de Vincentius helemaal in de vergetelheid te raken.

Het rijke archief van de Dungense Vincentiusvereniging was intussen -gelukkig- veilig in bewaring gegeven bij het Streekarchief Langs Aa en Dommel, zodat heemkundigen en historici te zijner tijd hun verhaal zouden kunnen doen van de wederwaardigheden van de Dungense Vincentiusvereniging. Die tijd is onverwacht veel eerder aangebroken dan was voorzien, tenminste wat ondergetekenden betreft.

Een speciale vergadering van de Hoofdraad op 14 november 1998 gaf aanleiding om de herinnering op te halen. Ondergetekenden werden door de Dungense Vincentiusvereniging voor die terugblik benaderd. Door omstandigheden hadden zij tijd ... en zo werd het jubileum niet afgewacht. Hora erat!

De inhoudsopgave vindt u op blz 117

Redactie:

Th. Cooijmans, L. van Minderhout, R. van Nuland, E. Verzandvoort

Redactieadres: Tuinstraat 5c, 5275 AV Den Dungen

Heemkundevereniging "Op die Dunghen", Postbus 85, 5275 ZH Den Dungen; giro 3303238

Secr. Bert van Rooij;

De vereniging is telefonisch bereikbaar via Mevr. Bets Van Amelsvoort - Kappen, 073 - 5942065

Samenvatting en conclusies

De oprichting van de Vincentiusvereniging in Den Dungen was met name ingegeven vanuit politieke overwegingen. Burgemeester Van de Westelaken, de genius achter de oprichting en lange tijd het gezicht van de organisatie, wilde via de Vincentiusvereniging de bedelarij weren.

Dit stond op gespannen voet met het eigenlijke doel van de Vincentiusbeweging, namelijk het vormen van een christelijke broederschap om van daaruit te komen tot zelfheiliging, waarbij armenzorg niet meer dan een middel was om dat doel te bereiken. Hoewel het godsdienstige aspect nadrukkelijk binnen de Dungense Vincentiusvereniging aanwezig was, heeft het "hogere doel" binnen haar activiteiten nimmer de boventoon gevoerd. Dat de gedane liefdewerken in het hiernamaals beloond

zouden worden sprak zonder meer tot verbeelding, maar "om in de arme de lijdende Christus beter te leren kennen en zo tot zelfheiliging te komen" was als het ware "te ver weg". In de praktijk van het Vincentiuswerk ging het bovenal om het bieden van hulp aan armen. Dat was de basis van de activiteiten in Den Dungen. Hiermee druiste men feitelijk in tegen de officiële richtlijnen, die verkondigden dat men er juist streng voor moest waken dat men niet tot "armenzorg" zou vervallen.

De Vincentiusvereniging kon blijkens de maandelijkse geldinschrijvingen rekenen op bijzonder veel sympathie vanuit de bevolking. Voor de gemeente kwam dit goed uit, omdat zij daardoor zelf minder geld aan de armenzorg hoefde uit te geven.

Hoewel de Vincentiusvereniging formeel los van de kerk stond, was er toch een duidelijke "binding". Afhankelijk van de opstelling van de verschillende pastoors, liet de kerk zijn invloed wat meer of minder gelden.

Tot 1865 werden door de Vincentiusvereniging zeer veel activiteiten ontwikkeld. Behalve directe noodhulp, was de hulpverlening erop gericht om via zelfontplooiing en zelfwerkzaamheid tot zelfredzaamheid te komen c.q. om zelf in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Hiertoe werden door de Vincentiusvereniging een aantal projecten gestart, zoals de vlasspinnerij, de wolspinnerij en de koehaarspinnerij. Al deze projecten mislukten. De belangrijkste reden hiervoor was gelegen in het ontbreken van een professionele, marktgerichte organisatie die tegen een concurrerende prijsproducten op de markt wist te brengen én te verkopen.

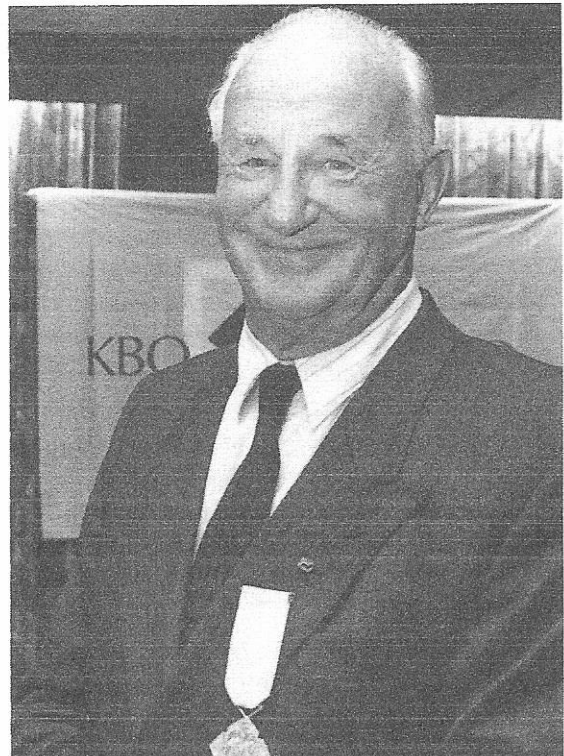
Zeer succesvol was aanvankelijk de door haar opgezette avondschool. Behalve de kinderen die werkzaam waren in de koehaarspinnerij, maakten daar nog vele andere kinderen, bijvoorbeeld omdat ze overdag thuis moesten meehelpen, gebruik van. Maar met de opheffing van de koehaarspinnerij dunde de school flink uit, waarna ook dit project snel ter ziele was.

In de periode 1870-1915 heeft de Vincenti-

usvereniging een belangrijke rol gespeeld in de bejaardenzorg. Vele ouden van dagen werden door de Vincentiusvereniging in het klooster aan de Litsersstraat "besteld". Ook op maatschappelijk gebied en de ziekenzorg heeft de Vincentiusvereniging een wezenlijke bijdrage geleverd.

Maar het belangrijkste was haar hulp aan behoeftige huishoudens. Via producten in natura en/of winkelbonnen heeft de Vincentiusvereniging heel veel nood gelenigd.

De Vincentianen verschaften zich een beeld van de behoefte aan bedeling door wekelijks op huisbezoek te gaan. Hierdoor was men goed op de hoogte van de daadwerkelijke nood onder de bevolking. Keerzijde van de medaille was, dat soms wat al te veel over de schouder van degene die hulp nodig had werd meegekeken. Door de hulpverlening te koppelen aan zedelijk en godsdienstig gedrag, waarbij de normen feitelijk werden vastgesteld door degenen die op huisbezoek kwamen, ontstonden er af en toe wat "wrijvingen". Voor het belerend vingertje werd echter meestal geschikt.

Jos Smits, de huidige voorzitter.

De Vincentiusvereniging heeft, wat tot nu toe absoluut niet bekend was, een cruciale rol gespeeld in de hulpverlening aan onderduikers in de Tweede Wereldoorlog. Via haar geheime kas werden de middelen beschikbaar gesteld waarmee voedsel, kleding en andere noodzakelijke spullen konden worden gekocht.

De toename van het welvaartspeil en de ontwikkeling naar een verzorgingsstaat met een heel stelsel van sociale wetgeving maakte de Vincentiusvereniging vanaf de jaren vijftig steeds meer overbodig. De groep waarvoor de Vincentius nog echt iets had te

betekenen werd steeds kleiner. De meeste mensen konden in geval van materiële nood bij de overheid terecht.

Met het in werking treden van de Algemene Bijstandswet in 1965 was voor ieder een bestaansminimum gegarandeerd. Wat bleef er dan nog over voor de Vincentiusvereniging?

Dat het nooit tot een opheffing is gekomen heeft alles te maken met het feit de Duingense Vincentiusvereniging haar bezittingen niet wilde overdragen aan de landelijke organisatie. Ondertussen sliep zij ... totdat de parochiële werkgroep Kerk en Werk zich aandeede en tot nieuwe activiteiten inspireerde.